АВГУСТ КЕҢЕШМЕСИНЕ КАРАТА БАШТАЛГЫЧ КЛАССТАРДЫН МУГАЛИМДЕРИ ҮЧҮН МЕТОДИКАЛЫК СУНУШТАР

Балдарга билим-тарбия берип, аны өстүрүүнүн пайдубалы, балдарды турмушка аралаштырып, күндөлүк жашоодогу компетенцияларынын негизи башталгыч мектепте түптөлүп, андан ары өркүндөтүлөт. Анда баланын дене түзүлүшү бекемделип, мүнөзү, акыл сезими жана адептик сапаттары, коомдогу жүрүм-туруму, дүйнө таанымы дээрлик калыптанат.

Кенже мектеп окуучусунун таанып билүү өзгөчөлүгүнө ылайык, башталгыч мектепте интеграцияланган предметтер өтүлүп, окуганга, жазганга үйрөтүү, окуу көндүмдөрүн калыптандыруу, адабий дүйнөсүн жаратуу боюнча тил жана окуу (кыргыз тил, орус тил, чет тил, ал 3-класстан башталат), баланын эсептөө көндүмдөрүн өнүктүрүү багытында математика, айлана-чөйрөнү илимий негизде таанытуу үчүн Мекен таануу, руханий жан дүйнөсүн калыптандырууга багытталган музыка, көркөм өнөр, жүрүм-турумун, башкаларга мамилесин калыптандырууну максат кылган адеп, баланын дене түзүлүшүн өнүктүрүү үчүн дене тарбия, жашоодогу жалпы коопсуздугун камсыздоо максатында турмуш-тиричилик коопсуздугунун негиздери сабактары окутулат. Бул окуу предметтеринде баланын компетенттүүлүккө негизделген билими менен катар, аны тарбиялоо, өнүктүрүү, коомго аралаштыруу чоң роль ойнойт.

Республика боюнча 2016-2017-окуу жылынан баштап билим берүү стандарттары боюнча башталгыч класстардын мугалимдери, башталгыч билим берүү боюнча директордун орун басарлары, билим берүү бөлүмдөрүнүн кызматкерлери үчүн тренингдер өтүүдө, тренингдер 3 жылга созулуп, бул убакытта 11 500 мугалим, директорлордун орун басары, билим берүү бөлүмдөрүнүн кызматкери окутулмакчы. Окутуу башталгыч класстардын окуучуларынын компетентүүлүктөрүн калыптандырууга багытталган.

Кыргыз Республикасында 2017-2018-окуу жылынан баштап жаңы базистик окуу планы ишке кирет, ага ылайык, башталгыч класстарда окуу предметтеринин аттары алмашып, сааттардын көлөмү өзгөрдү жана жаңы окуу предмети (технология) кирди.

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2014-жылдын 21-июлундагы №403 токтому менен бекиген Кыргыз Республикасында жалпы орто билим берүүнүн мамлекеттик стандартынын 69-пунктуна ылайык, «1-2-класстарда окуучулардын жетишкендиктерин баа берүү белги койбостон, баа берүүнүн сапаттык жана сыпаттоо ыкмаларын пайдалануу менен жүргүзүлөт. Акырындык менен белги коюуну киргизүү экинчи класстын экинчи жарымынан башталат».

Башталгыч класстардын окуу планына ылайык учурда окуу жүктөмү жана окуу предметтеринин саны төмөндөгүдөй:

№	Класс	Жумасына (саат)	Жыл бою (саат)	Предметтин саны
1.	1- класс	20	660	9
2.	2- класс	22	748	9
3.	3- класс	24	816	10
4.	4 -класс	25	850	10

Эскертүү: 2015-2016-жылдан баштап Кыргыз Республикасында «Наристе» балдарды мектепке даярдоо (480 саат) программасы ишке кирди. Программанын максаты балдар бакчаларына барбаган, башка программаларга тартылбаган балдарды бир жыл бою мектепке даярдоо менен, 1-класста бардык балдар үчүн бирдей старттык базаны түзүү болуп саналат. Анткени учурда балдар бакчасына тартылган балдардын пайыздык катышы абдан аз. Программа, ага карата усулдук сунуштар, тиешелүү окуу материалдары даярдалып, расмий түрдө бекитилип, жер-жерлерде бул программа боюнча иштей турган мугалимдер окуудан өтүп, программа жыл бою ийгиликтүү ишке ашырылды. Бул программага мектепке бара турган балдардын болжолдуу 98%ы тартылды.

Буга ылайык, мектепке даярдоо менен башталгыч мектептин, башталгыч мектеп менен орто мектептин ортосунда ырааттуулук, өтмөлүүлүк сакталуусу зарыл.

Кыргызстанда 2017-2018-окуу жылынан баштап жаңы базистик окуу планы ишке кирмекчи, ал КР Билим берүү жана илим министрлигинин 2015-жылдын 8-октябрындагы №1246/1 буйругу менен бекиген. Ага ылайык, айрым предметтердин сааттары кыскарып, ар бир класска мектептик компонент кирди. Ошондой эле жаңы предмет кошулуп, айрым предметтер жаңыча аталып, мазмуну өзгөрдү.

КР Өкмөтүнүн 2014-жылдын 21-июлундагы №403 токтому менен бекиген Кыргыз Республикасындагы жалпы орто билим берүүнүн мамлекеттик стандартынын 69-пунктуна ылайык, «1-2-класстарда окуучулардын окуудагы жетишкендиктерин баалоо белги баа коюлбастан, баа берүүнүн сапаттык жана сыпаттоо ыкмаларын пайдалануу менен жүргүзүлөт. Акырындык менен белги баа коюуну киргизүү экинчи класстын экинчи жарымынан башталат. 3-4-класстарда баалоо үчүн белги баалар, ошондой эле сапаттык жана сыпаттоо ыкмалары колдонулат».

Учурда республикада башталгыч класстардын мугалимдерин, окуу бөлүмдөрүнүн башчыларын, райондук билим берүү бөлүмдөрүнүн кызматкерлерин окутуу боюнча «Башталгыч мектептеги билим берүү стандарттары» аттуу тренингдер жер-жерлерде өткөрүлүүдө. Үч жыл ичинде 10 миңден ашык мугалим, 1500дөн ашык окуу бөлүмдөрүнүн башчылары, райондук билим берүү бөлүмдөрүнүн кызматкерлери окутулмакчы.

2016-2017-ОКУУ ЖЫЛЫНА СУНУШТАЛГАН ОКУУ КИТЕПТЕР, ОКУУ КУРАЛДАР, ИШ ДЕПТЕРЛЕР ЖАНА МЕТОДИКАЛЫК КОЛДОНМОЛОР

Окуу китептер, окуу куралдар жана иш дептерлер

№	Окуу предмети	Автор	Чыгуу маалыматтары
	1-класс		
1.	Алиппе	Кубаталиева Б. ж.б.	Б.: «Кут аалам», 2011
2.	Алиппе	Рысбаев С.	Б.: «Полиграфбумресурсы», 2011
3.	Алиппе *Жазуу дептери*	Кубаталиева Б. ж.б.	Б.: «Кут аалам», 2011
4.	Таза жазуу *Иш дептери*	Ысманова К., Ибраимова К.	Б.: 2015

5.	Дил азык (класстан тышкаркы окуу үчүн)	Рысбаев С. ж.б.	Б.: «Азур», 2009
6.	Русский язык	Кульбаева Г.	Б.: 2011
7.	Русский язык	Абайдулова М.	Б.: 2004
8.	Математика	Бекбоев И.Б., Ибраева Н.И.	Б.: «Билим», 2006
9.	Математика *Иш дептери*	Ибраева Н.И. ж.б.	Б.: 2011
10.	Мекен таануу	Мамбетова З.Ж. ж.б.	Б.: «Кут аалам», 2011
11.	Мекен таануу	Исмаилова Г. ж.б.	Б.: «Билим-компьютер», 2009
12.	*Мекен таануу дептери*	Мамбетова З.Ж. ж.б.	Б.: «Кут аалам», 2014
13.	Көркөм өнөр (окуучулар үчүн альбом)	Акматов Д. ж.б.	Б.: 2011
14.	Адеп алиппеси	Рысбаев С.К, Абдухамидова Б.А.	Б.: 2011
15.	Турмуш-тиричилик коопсуздугунун негиздери (1-9-кл. үчүн окуу куралы)	Жумакадыров Ч.Ж. ж.б.	Б.: 2012
16.	Турмуш-тиричилик коопсуздугунун негиздери (кошумча материал)	Түз. Токтобаева Г.Д.	Б.: 2015
	2-класс		
17.	Кыргыз тил	Акунова А. ж.б.	Б.: 2013
18.	Кыргыз тил	Рысбаев С.	Б.: «Полиграфбумресурсы», 2010
19.	Таза жазуу *Иш дептери*	Ысманова К., Ибраимова К.	Б.: 2015
20.	Адабий окуу	Абдухамидова Б. ж.б.	Б.: «Билим-компьютер», 2013
21.	Адабий окуу	Токтомаметов А.	Б.: «Полиграфбумресурсы», 2012
22.	Дил азык (класстан тышкаркы окуу үчүн)	Абдухамидова Б. ж.б.	Б.: «Азур», 2009
23.	Русский язык	Омурбаева Д.Б. ж.б.	Б.: 2013
24.	Русский язык	Абайдулова Б. ж.б.	Б.: 2005
25.	Математика	Бекбоев И.Б., Ибраева Н.И.	Б.: «Учкун», 2011
26.	Математика	Бекбоев И.Б. Ибраева Н.И.	Б.: «Учкун», 2011

	Иш дептери		
27.	Мекен таануу	Мамбетова З.Ж.	Б.: 2012
28.	*Мекен таануу дептери*	Мамбетова З.Ж. ж.б.	Б.: 2014
29.	Мекен таануу	Адилова Г.И.	Б.: «Инсанат», 2011
30.	*Мекен таануу дептери*	Адилова Г.И.	Б.: 2013
31.	Адеп	Ысманова К., Ибраимова К., Мусаева В. ж.б.	Б.: 2014
32.	Музыка	Касей Мурат, Дүйшөналиев Ж.С. ж.б.	Б.: 2013
33.	Музыка	Койгелдиева Т. ж.б.	Б.: 2000
34.	Көркөм өнөр	Акматов Д. ж.б.	Б.: 2012
35.	Улуу мурас – урпактарга (кошумча материалдар)	Ысманова Ж. ж.б.	Б.: 2015
36.	Турмуш-тиричилик коопсуздугунун негиздери (кошумча материал)	Түз. Токтобаева Г.Д.	Б.: 2015
	3-класс		
37.	Кыргыз тил	Акунова А. ж.б.	Б.: 2014
38.	Кыргыз тил	Рысбаев С. ж.б.	Б.: «Полиграфбумресурсы», 2010
39.	Таза жазуу *Иш дептери*	Ысманова К., Ибраимова К.	Б.: 2015
40.	Адабий окуу	Абдухамидова Б. ж.б.	Б.: «Полиграфбумресурсы» 2014
41.	Адабий окуу	Токтомаметов А.	Б.: «Полиграфбумресурсы», 2012
42.	Дил азык (класстан тышкаркы окуу үчүн)	Абдухамидова Б. ж.б.	Б.: «Азур», 2009
43.	Русский язык	Мусаева Ч. ж.б. (кыргыз мектептер үчүн)	Б.: 2013
44.	Русский язык	Даувальдер О.В. ж.б. (орус мектептер үчүн)	Б.: 2013
45.	Книга для чтения	Власова И.В. ж.б. (орус мектептер үчүн)	Б.: 2013
46.	Русская речь	Красикова ж.б.	Б.: 2010
47.	Англис тили	Безрукова А.И. ж.б.	Б.: 2011
48.	Математика	Бекбоев И.Б., Ибраева Н.И.	Б.: «Билим-компьютер»,

			2011
49.	Мекен таануу	Бухова Е.А. ж.б.	Б.: «Аркус», 2015
50.	Мекен таануу	Мамбетова З.Ж. ж.б.	Б.: 2014
51.	*Мекен таануу дептери*	Мамбетова З.Ж. ж.б.	Б.: 2014
52.	Музыка	Касей Мурат, Шакирова А. ж.б.	Б.: 2013
53.	Музыка	Койгелдиева Т. ж.б.	Б.: 1997
54.	Көркөм өнөр	Акматов Д. ж.б.	Б.: 2014
55.	Адеп	Ысманова К., Ибраимова К. ж.б.	Б.: 2008
56.	Улуу мурас – урпактарга (кошумча материалдар)	Ысманова Ж. ж.б.	Б.: 2015
57.	Турмуш-тиричилик коопсуздугунун негиздери (кошумча материал)	Түз. Токтобаева Г.Д.	Б.: 2015
	4-класс		
58.	Кыргыз тили	Шаелдаева С. ж.б.	Б.: 2009
59.	Таза жазуу *Иш дептери*	Ысманова К., Ибраимова К.	Б.: 2015
60.	Адабий окуу	Рысбаев С., Абдухамидова Б. ж.б.	Б.: 2015
61.	Адабий окуу	Токтомаметов А.	Б.: «Полиграфбумресурсы», 2012
62.	Дил азык (класстан тышкаркы окуу үчүн)	Абдухамидова Б. ж.б.	Б.: «Азур», 2009
63.	Русская речь	Илеева К. ж.б.	Б.: 2010
64.	Англис тили	Безрукова А.И. ж.б.	Б.: 2004
65.	Математика	Бекбоев И.Б., Ибраева Н.И.	Б.: «Континент принт», 2010
66.	Мекен таануу	Мамбетова З.Ж.	Б.: 2012
67.	*Мекен таануу дептери*	Мамбетова З.Ж.	Б.: 2014
68.	Адеп	Ысманова К. ж.б.	Б.: 2008
69.	Музыка	Шакирова А. ж.б.	Б.: 2015
70.	Көркөм өнөр	Акматов Д. ж.б.	Б.: 2015
71.	Улуу мурас – урпактарга (кошумча материалдар)	Ысманова Ж.	Б.: 2015
72.	Турмуш-тиричилик	Түз. Токтобаева Г.Д.	Б.: 2015

	коопсуздугунун негиздери (кошумча материал)		
	Жазуу жумуштарынын жыйнактары		
73.	Диктанттар жыйнагы (1-4-класстар үчүн)	Ибраимова К.	Б.: 2014
74.	Жазуу жумуштары (жат жазуу, баяндама, 1-4-класстар үчүн)	Мусаева В., Субанова Б.	Б.: 2014
75.	Маселелер жыйнагы (2-4-класстар үчүн)	Ибраимова К., Ысманова Ж.	Б.: 2014
76.	Математика боюнча тесттер жана текшерүү иштери (2-4-класстар үчүн)	Ысманова Ж.	Б.: 2015

Эскертүү: Айрым окуу предмети боюнча бир нече окуу китеп, окуу курал, иш дептер сунушталды. Бирок, кийинки чыккан китептерге артыкчылык берилет.

Методикалык колдонмолор

№	Окуу предмети / аталышы	Класс	Автор	Чыгуу маалыматтары
1.	«Алиппе» окуу китебине методикалык көрсөтмөлөр	1-класс	Рысбаев С.	Б.: 2010
2.	1-4-класстарда эне тилинен жат жазуу жумуштарын жүргүзүү технологиялары	1-4-класстар	Рысбаев С.	Б.: 2012
3.	Башталгыч класстарда Адабий окуу китептери менен иштөөнүн өзгөчөлүктөрү	1-4-класстар	Токтомаметов А.	Б.: 2009
4.	Адабий окуу предметин окутууга карата методикалык колдонмо	2-класс	Абдухамидова ж.б.	Б.: 2013
5.	Адабий окуу предметин окутууга карата методикалык колдонмо	3-класс	Абдухамидова ж.б.	Б.: 2014
6.	Адабий окуу предметин окутууга карата методикалык колдонмо	4-класс	Абдухамидова ж.б.	Б.: 2015
7.	Адабий окуу боюнча окуп-үйрөнүүдөн күтүлүүчү натыйжалар	1-4-класстар	Рысбаев С. ж.б.	Б.: 2012
8.	Баланы китеп окууга үйрөтүү		Рысбаев С.К.	Б.: 2015

	технологиялары			
9.	Математиканы окутуу	1-4-класс	Бекбоев И.Б., Аттокурова Ч.А.	Б.: 2016
10.	Математика боюнча окуп-үйрөнүүдөн күтүлүүчү натыйжалар	1-4-класс	Аттокурова Ч.А. Мурсаева А.К. Шакиров Р.Х.	Б.: 2011
11.	1-4-класстарда математиканы окутуу	1-4-класстар	Бекбоев И.Б., Ибраева Н.И.	Б.: 2006
12.	Математика. Мугалимдер үчүн методикалык колдонмо	2-класс	Бекбоев И.Б., Ибраева Н.И.,	Б.: «Учкун», 2011
13.	Математика. Мугалимдер үчүн методикалык колдонмо	3-класс	Бекбоев И.Б., Ибраева Н.И.	Б.: 2010
14.	1-класста Мекен таануу предметин окутуунун методикасы	1-класс	МамбетоваЗ.Ж. ж.б.	Б.: «Кут аалам», 2011
15.	Мекен таануу. Мугалимдер үчүн методикалык колдонмо	1-класс	Исмаилова Г. ж.б.	Б.: «Билим-компьютер», 2009
16.	Окуп үйрөнүүдөн күтүлүүчү натыйжалар. Мекен таануу. 1-4-класстар	1-4-класстар	Мамбетова З. ж.б.	Б.: 2011
17.	Музыка (методикалык колдонмо)	1-класс	Дүйшөналиев Ж. ж.б.	Б.: 2011
18.	Музыка (мугалимдер үчүн фонохрестоматия - CD диск)	1-класс	Дүйшөналиев Ж.	Б.: 2011
19.	Музыка (методикалык колдонмо)	3-класс	Шакирова А. ж.б.	Б.: 2013
20.	Көркөм өнөр (методикалык колдонмо)	1-класс	Акматов Д. ж.б.	Б.: 2011
21.	Көркөм өнөр (методикалык колдонмо)	3-класс	Мамбеталиев Ж., Акматов Д.	Б.: 2014
22.	Көркөм өнөр (методикалык колдонмо)	4-класс	Рыскелдиев К., Акматов Д.	Б.: 2015
23.	Дене тарбия (методикалык колдонмо)	1-4-класстар	Мамытов А. ж.б.	Б.: 2011
24.	Адеп. Мугалимдер үчүн методикалык колдонмо	1-класс	Абдухамидова Б., Рысбаев С.	Б.: 2008
25.	Адеп. Мугалимдер үчүн методикалык колдонмо	2-класс	Ысманова К., Ибраимова К., Мусаева В. ж.б.	Б.: 2008
26.	Адеп. Мугалимдер үчүн методикалык колдонмо	3-класс	Ысманова К., Ибраимова К.,	Б.: 2008

			Мусаева В. ж.б.	
27.	Адеп. Мугалимдер үчүн методикалык колдонмо	4-класс	Ысманова К., Ибраимова К., Мусаева В.	Б.: 2008

Август кеңешмесинде башталгыч класстын мугалимдери талкуулай турган актуалдуу маселелердин тематикасы

1. Башталгыч класстар үчүн жаңы түзүлгөн окуу китептер, методикалык колдонмолор жана аларды сабакта колдонуу тажрыйбалары, сунуштар;
2. Башталгыч класстардагы жаңы предметтик стандарттар жана компетенттик окутуу;
3. Башталгыч класстардагы жаңы базистик окуу планынын өзгөчөлүктөрү;
4. «Маданият жана тарых жылы» – башталгыч билим берүүдө;
5. Башталгыч билим берүү жаатындагы кызматташтык жана алдыңкы тажрыйба;
6. Башталгыч класстардын окуучуларынын компетенттүүлүктөрү, аларды калыптандыруу жана баалоо жолдору;
7. Билим берүүнүн сапатынын улуттук экономиканы көтөрүүгө тийгизген таасири;
8. Окуу процессинде окуучунун өз алдынчалыгын жана чыгармачылыгын калыптандыруу;
9. Окуучунун жеке өзгөчөлүгүнө ылайыктап, интерактивдүү жана дифференциялап билим берүү жана тарбиялоо;
10. Баланы окутуп, тарбиялоонун жана өстүрүүнүн биримдиги боюнча иш-тажрыйбалар;
11. Башталгыч класстардагы окуу предметтеринин мектепке чейинки, мектепке даярдоо жана жогорку класстардагы окуу предметтери менен байланышы;
12. Башталгыч билим берүүдөгү учурдагы көйгөйлөр жана аларды чечүү жолдору.

Материал Кыргыз билим берүү академиясынын Мектепке чейинки жана мектепте билим берүү лабораториясында даярдалды, лабораториянын дареги: Бишкек шаары, Эркиндик гүлбагы - 25, тел. (0 312) 62 23 49.

Лаборатория башчысы, п.и.к. Токтомаметов Алмазбек